

Českoslovenští civilisté čelili v roce 1968 větší přesile než maďarští povstalci

20.11.2016 hlidacipes.org str. 0

Kristián Chalupa

Když před šedesáti lety, 4. listopadu 1956 po čtvrté hodině ranní, zahájilo pět divízi Rudé **armády** v rámci operace Vichr **generální útok** na Budapešť, byl si tehdejší sovětský vůdce Nikita Chruščov prakticky jistý, že svobodný svět neposkytne Maďarsku žádnou **ozbrojenou pomoc**. Kromě jiných faktorů byla totiž pozornost světové veřejnosti od 29. října upřena na Blízký východ, kde se Izrael za **vojenské podpory** Velké Británie a Francie snažil porazit Egypt. Dvanáct let po porážce maďarského povstání za svobodu nasadil agresor na likvidaci Pražského jara podstatně více **vojáků** a techniky. V **Československu** v srpnu 1968 přitom na rozdíl od Budapešti k žádným **ozbrojeným střetům** mezi „kontrarevolucionáři“ a okupanty, vedenými Brežněvovým Sovětským svazem, nedošlo.

Československá armáda představovala reálnou hrozbu

Pokud jde o **nasazení** velmi rozdílného počtu sovětských **vojáků** a techniky při potlačení povstání v Maďarsku a při intervenci **armád Varšavské smlouvy** do **Československa** v roce 1968, jde o neprosto nesrovnatelné události. Podle **vojenského historika** Františka Hanzlíka z **Univerzity obrany v Brně** bylo v Maďarsku hlavní centrum povstání v Budapešti a některých dalších větších městech.

„Maďarská **armáda**, i kdyby byla jednotná, což nebyla, v té době početně, výzbrojí ani **výcvikem** nepředstavovala **vojenskou sílu**, schopnou odolat intervenci Sovětské **armády**, jejíž **velitelé** měli obrovské zkušenosti z doby **války**,“ říká profesor Hanzlík.

Připomíná zároveň, že na maďarském území byla navíc od roku 1945 rozmístěna sovětská **vojska**.

PSALI JSME: Pasivita Západu v roce 1956 byla pro nás velkým zklamáním, vzpomíná na maďarskou „kontrarevoluci“ Josef Mašín

Maďarsko 60 let poté: Ve městě Mosonmagyaróvár zůstaly na ulici desítky mrtvých. Stříleli vlastní Situace v **Československu** v roce 1968 byla zcela jiná. Téměř dvěstětisícová **československá armáda** byla moderně vyzbrojená a dobře vycvičená, disponovala na tu dobu nejmodernějšími **zbraněmi** včetně **protiletadlových raket, raketového dělostřelectva** a moderního **letectva**. Byla vybavena více než 4000 tanky (**Bundeswehr**, který tvořilo 550 000 **vojáků**, měl pouze 2500 tanků).

Na **československém** území nebyla do roku 1968 rozmístěna sovětská **vojska**. „Odpor naší **armády** nebo i jiných **ozbrojených složek** nebylo možno zcela vyloučit. Pokud by však byl vydán **armádě** rozkaz k odporu, lze předpokládat, že by došlo ke katastrofě s nedozírnými následky,“ zdůrazňuje Hanzlík.

Šest tisíc tanků mělo zlomit případný odpor

Podobný pohled na dramatické události v Maďarsku a v roce 1968 v **Československu** má i Jaroslav Láník z **Vojenského historického ústavu** v Praze. Počet **vojáků**, zasahujících v srpnu osmašedesátého, měl podle jeho slov zajistit převahu proti **Československé lidové armádě** v poměru přibližně dva ku jedné, i když pro útočnou operaci by měl podle jeho názoru poměr činit až tři ku jedné.

„Překvapivost a rychlost zásahu v rámci operace Dunaj měla samozřejmě podlomit akceschopnost ČSLA a převaha zajistit rychlé potlačení odporu,“ konstatuje doktor Láník.

Podle dostupných informací nasadil Sovětský svaz v Maďarsku v roce 1956 přibližně 3800 tanků, zatímco u nás v roce 1968 to bylo dokonce přes 6000 tanků. Počet sovětských **vojáků**, zasahujících proti maďarským bojovníkům za svobodu, je udáván v počtu 150 až 200 tisíc. Srpnové agrese proti **Československu**, která byla největší **vojenskou operací** na území Evropy od skončení druhé světové **války**, se zúčastnilo kolem půl milionu **vojáků**. V některých pramenech se objevují ale i vyšší počty, které dosahují až 700 tisíc mužů.

V každém případě šlo o masivní **nasazení vojáků** a techniky. Na rozdíl od Maďarů v roce 1956, **Češi** a **Slováci** v roce 1968 proti cizím vetřelcům nestříleli a omezili se „jen“ na nenásilný a přitom v daném okamžiku velmi účinný odpor, který zmařil vytvoření kolaborantské dělnicko-rolnické vlády a donutil dočasně zaskočené Brežněvovo vedení zasednout za jednací stůl s unesenými **československými** politiky.

Sféry vlivu existovaly, ale ne na papíře

Jak události v Maďarsku, tak i okupace **Československa** v roce 1968 byly zásadně ovlivněny jedním faktorem, který si neuvědomili Maďaři v roce 1956, ani **Čechoslováci** o dvanáct let později. Od roku 1948 až do roku 1989 byly rozděleny sféry vlivu mezi SSSR a **USA**, což podle profesora Hanzlíka „nebylo nikde na papíře, ale bylo to respektováno oběma stranami“.

Malcolm Byrne, někdejší šéf archivu ve Washingtonu, k tomu v Praze v roce 1998 zveřejnil nezvratné důkazy v průběhu **konference**, pořádané k **výročí** února 1948.

„V archivu v Chicagu jsem našel dokumenty jak k maďarským událostem, tak i k působení našeho **vojenského exilu** v padesátých **letech**. Maďaři a ani naši nechápali tehdejší situaci. **Američané** a Západ iniciovali vnitřní odpor proti režimům v Maďarsku, u nás i jinde, ale když došlo k povstání v Maďarsku a událostem v **Československu**, dali ruce pryč. Pouze otevřeli **hranice** a přijali exulanty,“ říká František Hanzlík.

Dodává, že jak maďarští exulanti, tak i **československý vojenský exil** představoval pro oficiální **americkou** administrativu problém. Bylo potřeba je využít v jejich zemích, ale v **USA** byli přítěží a oficiální místa s nimi nechtěla mít nic společného. Například mezi **československými** exulanty byla řada **specialistů – parašutistů** a dalších, kteří nabízeli služby přes Svaz čs. důstojníků v exilu v **USA**. Mnohokrát se obrátili na **americkou** administrativu – prezidenta, **ministry** zahraničí a **obranu**, na členy **kongresu**. V drtivé většině zůstaly ale jejich náměty podle profesora Hanzlíka bez povšimnutí a odpovědi.

URL| <http://hlidacipes.org/ceskoslovensti-c...8-vetsi-presile-nez-madarsti-povstalci/>